

Creator circulaire economie vanuit Genk

Danny Martens

Algemeen directeur groep Alternatief

Alternatief is een inclusieve onderneming met als missie de tewerkstellingskansen van mensen op de arbeidsmarkt te vergroten. Al 35 jaar lang heeft Alternatief allerlei acties opgezet waarbij ze inspeelt op een Vlaams en Europees arbeidsmarktbeleid op het vlak van vorming, competentieversterking, sociale tewerkstelling en coaching. Alternatief heeft in haar geledingen allerlei erkende tewerkstellingsinitiatieven zoals coachingsprojecten, projecten Lokale Diensteneconomie, een maatwerkbedrijf en een dienstenonderneming. De diverse centra zijn gehuisvest in Hasselt, Heusden-Zolder en Genk. We spitsen in dit artikel toe op de ontwikkeling van een hub circulaire economie in Genk.

NIEUWE ARBEIDSKANSEN

In Genk is Alternatief gehuisvest op de campus Portavida, de Genkse welzijnssite in volle ontwikkeling. Deze site telt nu reeds een 25-tal organisaties die actief zijn in zorg en welzijn, inclusief een aantal erkende sociale economiebedrijven, met ongeveer 1170 medewerkers. Alternatief in Genk wil een netwerkverband uitbouwen in het kader van circulaire economie op basis van een goedgekeurd dossier 'ESF circulair werk(t)!'. Dit dossier is gebaseerd op de samenwerking tussen Stad Genk, organisaties en bedrijven uit zowel de reguliere economie als de sociale economie en Kris Vandervelpen, als professor verbonden aan de KU Leuven en de Flanders Business School.

De hoop is dat dit tot extra tewerkstelling leidt. We zijn samen op zoek naar creatie van kansen op werk, zowel in de reguliere als in de sociale sector. Ondanks heel wat creativiteit en ondernemingsdrang

kamp Genk immers met enorme uitdagingen op vlak van armoede. Er is een hoge werkloosheidsgraad en een lage werkzaamheidsgraad (58 % versus 72 % in andere centrumsteden). Tewerkstelling is nog steeds de ultieme hefboom in armoedebestrijding. Met een inkomen kunnen mensen hun leven zelf in handen nemen. Stad Genk bundelt hiervoor de krachten van vijf jobcoaches, een jobaccountmanager en een regisseur sociale economie voor de solide samenwerking tussen reguliere en sociale ondernemingen. Bovendien zijn er buiten Alternatief ook allerlei bekende sociale ondernemingen actief die begeleidingsacties opzetten voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt (bijvoorbeeld de BLM, Arbeidskansen, LIV aan het werk, Groep Intro, de Winning, Stebo en de Sluis). We veronderstellen dan ook dat er voldoende voedingsbodemp is voor het dossier ESF circulair werk(t)!

CIRCULAIRE INITIATIEVEN MAKEN HET VERSCHIL

Stad Genk heeft als ambassadeur van het project Duurzame gemeenten de SDG's opgenomen in zijn horizontale doelstellingen van het meerjarenplan en wil deze duurzame ontwikkelingsmodellen ook uitdragen naar dit breder netwerk en partnerschap. We zijn ervan overtuigd dat circulaire initiatieven heel wat kunnen betekenen voor de arbeidscreatie op lokaal niveau, en dan meer bepaald voor de doelgroep met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. De COVID-19-crisis kan een extra impuls en een opportuniteit geven tot circulair ondernemerschap. Lokale verankering, korte keten, duurzaam omgaan met middelen en mensen zijn concepten die nu meer dan ooit komen bovendrijven. De waardeketen van circulair denken strookt in vele gevallen met de fundamentele visie en missie van vele sociale ondernemingen, maar wint ook meer en meer terrein bij de reguliere economie. Samengevat bieden het vernieuwde Genkse stadsmodel en de wijkontwikkeling een zeer ontvankelijk en uitgewerkt kader voor de integratie van nieuwe concepten en ideeën.

Binnen dit kader willen we met een stevig uitgebouwd en gedifferentieerd netwerk van actoren ten strijde trekken tegen het maatschappelijk probleem van werkloosheid en de lage werkzaamheidsgraad, wat onze regio trouwens meer treft dan de rest van Vlaanderen. Vooral de combinatie van lage werkzaamheidsgraad en de hoge aantallen van werkloze jongeren baart ons zorgen. Hierbij willen we het idee van circulaire economie aangrijpen om in Genk en omgeving alvast het verschil te maken.

"Tewerkstelling is nog steeds de ultieme hefboom in armoedebestrijding."

OPRICHTING VAN EEN HUB CIRCULAIRE ECONOMIE

De bereidheid om mee te denken over nieuwe innovatieve circulaire modellen is op lokaal niveau duidelijk aanwezig, zowel binnen het lokaal bestuur als binnen de sociale ondernemingen en diverse bedrijven. Het is de bedoeling om deze goede intenties te kanaliseren in een format. Er is nood aan de creatie van een netwerk, aan de afstemming van bedrijven en organisaties die mogelijk belangstelling hebben. Het aanbod van een degelijk gestructureerd ondersteunend netwerk aan potentiële circulaire ondernemers verhoogt de slaagkansen van het verder professioneel uitrollen van een circulair idee. Deze grote stap voorwaarts is alleen maar mogelijk omdat enkele maanden geleden reeds de basis werd gelegd door de oprichting van 'Impact vanuit Genk'.

Impact vanuit Genk bestaat uit:

- Stad Genk, OCMW, Zorgbedrijf Genk en Welzijnscampus Portavida;
- de reguliere economie: HiGenius (L. Vandeweyer groep), KRC-Genk;
- Kris Vander Velpen, Prof. Innovatie en Ondernemerschap KU Leuven en Flanders Business School;

- de sociale economie: IN-Z en Alternatief.

Dit initiatief is op voorzet van Alternatief ontstaan met de bedoeling om op een innovatieve manier de tewerkstelling in Genk te verhogen. Impact vanuit Genk is trouwens door onze Vlaamse overheid aanvaard als een innovatief dossier en ontvangt voor de verdere uitbouw een financiële stimulans. Deze stuurgroep wil beantwoorden aan de grotere behoefte aan kennisdeling, een uiteenzetting van de mogelijkheden en een denkomgeving, zonder te veel vormverplichtingen en juridische structuren om specifieke ideeën en acties versneld te kunnen uitvoeren.

De grote diversiteit en de betrokkenheid van de deelnemers is alvast vernieuwend. We willen met elkaar concrete diensten ontwikkelen en tewerkstellingskansen creëren door permanent contact en interactie over specifieke thema's.

Met de ondersteuning vanuit ESF circulair werk(t)! willen we de gegeven aanzet van Impact vanuit Genk uitbouwen tot een sterk netwerk of heuse hub die laagdrempelig en verbindend werkt voor iedereen met een initiatief op het vlak van circulaire economie. Deze hub wil vlot toegankelijk zijn voor alle soorten ondernemingen in de reguliere sector, sociale economie, start-ups, persoonlijke initiatieven en kenniscentra.

De ESF-steun loopt tot eind 2022, waarbij het de bedoeling is om in de goedgekeurde fase 1 (tot april 2021) het basisconcept van samenwerking te ontwikkelen en om in fase 2 (tot eind 2022) - in aanvraag bij ESF - allerlei concrete acties en projecten op te zetten die kaderen in de circulaire economie.

PLAN VAN AANPAK Een andere manier van denken

De overstap van lineair naar circulair ondernemen is een hele uitdaging voor de maatschappij. Het vraagt een andere manier van denken en omgaan met beschikbare grondstoffen en hulpbronnen.

Zowel het herwinnen van grondstoffen als het gebruik van hernieuwbare energie bij productie zijn kernfactoren. Het minder consumeren en het verlengen van de levensduur van goederen vraagt een sensibilisering en een aanpassing in levenshouding en waarden. Omdat de technologieën in dit domein dusdanig veranderen, willen we niet geconfronteerd worden met verouderde technologieën die nu reeds worden toegepast. Daarom zijn adaptieve ecosystemen cruciaal om te vermijden dat slechts een beperkt aantal projecten van één of twee grotere industriële partijen worden uitgevoerd in de regio Genk, zonder dat het lokale KMO-landschap en de bedrijven hierin betrokken worden.

Vormingsprogramma 1+1=11

De eerste actie waarmee we gestart zijn, is het vormingsprogramma 1+1=11. Met deze driedelige workshop, gespreid over drie weken, beoogden we een solide basis te creëren voor duurzame samenwerking in een aantal concrete projecten. De workshop ging door in januari 2021 en bestond uit drie vormingsnamiddagen. De doelstelling van deze workshop is om te komen tot een gedragen visie rond samenwerking, circulair ondernemen, duurzaamheid en maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Prof. Kris Vander Velpen (Flanders Business School en KU Leuven) gaf deze workshop zeer interactief. De vorming werd meteen aangegrepen om de focus op circulair ondernemen samen te exploreren zodat een goed gevuld

"Het aanbod van een degelijk gestructureerd ondersteunend netwerk aan potentiële circulaire ondernemers verhoogt de slaagkansen van het verder professioneel uitrollen van een circulair idee."

wagonnetje van circulaire ideeën binnen een duurzaam kader verder kan worden uitgewerkt.

Ondersteunen van duurzame samenwerking

Met de opgedane kennis willen we gedurende de eerste vier maanden met elkaar een samenwerkingsconcept ontwikkelen, gebaseerd op een soort van intentieverklaring of charter. Belangrijk hierbij is dat we elk circulair idee proberen te verduurzamen door mee te denken en te werken aan een rendabel business model. De hub wil de nodige ondersteuning bieden aan de verdere ontwikkeling van elk circulair project op elk niveau. Er zullen op deze manier nieuwe verdienmodellen ontstaan die op hun beurt een inspiratiebron voor anderen kunnen betekenen.

Strategische partners

Tot slot willen we van meet af aan door de betrokkenheid van de juiste strategische partners de bredere uitrol garanderen:

- IN-Z speelt een prominente rol binnen het bestuursorgaan van de koepel van Lokale Diensteneconomie.
- Alternatief is jarenlang actief binnen

de koepel van het Sterpunt Inclusief Ondernemen en is voorzitter van het Limburgs lokaal overleg. Het initiatief rond circulaire economie zal zonder twijfel binnen dit lokaal netwerk aan bod komen.

- Stad Genk met de diverse sites, maar ook als voorzitter van de Vlaamse Steden en Gemeenten, VVSG.
- Prof. Kris Vandervelpen is als prof betrokken bij de KU Leuven en Flanders Business School. Interessant is dat door de deelname van professor Vandervelpen er grote kansen zijn op disseminatie naar overige lokale besturen, studenten in opleiding en zelfs eventuele internationale belangstelling.
- Vereniging Industriële Genk (VIG).

Werkdomeinen

Er is vooropgesteld om in eerste instantie te werken rond de volgende zes domeinen: groenontwikkeling, mobiliteit, horeca, industrie, zorg en mentoring en coaching in circulair ondernemen. We houden natuurlijk alle opties open. Elk goed idee dat extra tewerkstelling oplevert binnen de context van circulaire economie maakt voor ons de cirkel rond. ■

Colofon

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER
Tom Van den Broele

ADVERTENTIES EN VERZENDING
Uitgeverij Vanden Broele
Stationslaan 23, 8200 Brugge
T 050 642 800, F 050 642 808
E regie@vandenbroele.be

ABONNEMENTEN
Meer info op www.connect-to-viewz.be
E admin@vandenbroele.be

ONTWERP
Cayman
Lieven Bauwensstraat 35, 8200 Brugge
T 050 67 17 17

COVER
© Marco Mertens

TEKSTREDACTIE
De Witregel

ISSN 2506-8717
Erkenningsnummer P608182

© 2021. Alle rechten voorbehouden. Overname van inhoud, in welke vorm ook, is alleen toegestaan met bronvermelding en na uitdrukkelijke voorafgaande en schriftelijke toestemming van de uitgever. De inhoud van de artikels weerspiegelt niet noodzakelijk de visie van de uitgeverij.

